

**Силабус
освітнього компоненту 305**

Соціально-політологічні проблеми сучасного суспільства

Назва дисципліни:	Соціально-політологічні проблеми сучасного суспільства
Рівень вищої освіти:	перший (бакалаврський)
Галузь знань:	07 Управління та адміністрування
Спеціальність:	076 Підприємництво та торгівля
Освітньо-професійна програма:	Підприємництво, торгівля та біржова діяльність
Сторінка курсу в Moodle:	https://dl2022.khadi-kh.com/course/view.php?id=4934
Рік навчання:	1
Семестр:	2(весняний)
Обсяг освітнього компоненту	3 кредити (90 годин)
Форма підсумкового контролю	залік
Консультації:	за графіком
Назва кафедри:	кафедра філософії та педагогіки професійної підготовки
Мова викладання:	українська
Керівник курсу:	Філіпенко Лариса Володимирівна, канд.істор.н., доцент
Контактний телефон:	0980235656
E-mail:	larafilipenko@gmail.com

Короткий зміст освітнього компоненту:

Метою є розвинення дослідницьких навичок в області соціально-політологічного знання, формування у студентів соціологічної культури, яка має дозволити майбутньому фахівцю вільно орієнтуватись в сучасних соціальних процесах; володіти необхідною кількістю інструментів (у вигляді концепцій, категорій) для аналізу соціальних явищ та процесів як в окремих організаціях, так і в суспільстві в цілому; політична соціалізація здобувачів, розвинення практичних навичок в сфері політичного життя, влади, місця людини в історичному процесі та в політичній організації суспільства.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є закономірності соціальної організації, соціальної життєдіяльності та соціального розвитку людини та суспільства; система понять щодо політичного життя та політичних процесів; закономірностей відносин між соціальними суб'єктами стосовно політичної влади.

Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни є:

- формування у здобувачів знань та розуміння проблем розвитку соціології як самостійної науки про суспільство;
- вивчення основних понять та категорій, за допомогою яких можливо описати структуру та динаміку соціальної реальності;
- знайомство здобувачів з основними соціологічними теоріями та концепціями щодо розвитку суспільства;
- формування навичок початкових політичних знань, які стануть базою для розуміння соціально-політичних процесів, для формування політичної культури, особистої позиції та чіткого розуміння міри своєї відповідальності;
- розвинути навички самостійного аналізу інформації суспільно-політичного характеру.

Передумови для вивчення освітнього компоненту: 303 Філософія.

Компетентності, яких набуває здобувач:**Загальні компетентності:**

ЗК11. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК12. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Результати навчання відповідно до освітньої програми:

ПРН9. Знати вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної і правової держави.

ПРН10. Демонструвати здатність діяти соціально відповідально на основі етичних, культурних, наукових цінностей і досягнень суспільства.

Тематичний план

№ теми	Назва тем (ЛК, ЛР, ПР, СЗ, СР)	Кількість годин	
		очна	заочна
1	ЛК – Т1. Соціологія як наука. Предмет та основні категорії	2	2
	ПР (ЛР, СЗ) – Соціологія як наука	1	
	СР – Об'єктивні причини та умови інституалізації соціології	2	5
2	ЛК – Т.2. Історія виникнення та розвитку західної соціології	2	
	ПР (ЛР, СЗ) – Історія розвитку західної соціології	1	
	СР – Основні соціологічні течії ХХ століття	2	5
3	ЛК – Т.3. Історія виникнення та розвитку вітчизняної соціології	2	
	ПР (ЛР, СЗ) – Історія вітчизняної соціології	1	
	СР – Історія вітчизняної соціології	2	5
4	ЛК – Т.4. Суспільство як цілісна соціокультурна система	2	
	ПР (ЛР, СЗ) – Суспільство як цілісна соціокультурна система	1	
	СР – Природа та суспільство.	3	5
5	ЛК – Т.5. Соціальна структура і стратифікація	2	
	ПР (ЛР, СЗ) – Соціальна структура і стратифікація	1	
	СР – Соціальна стратифікація сучасного українського суспільства	3	5
6	ЛК – Т.6. Особистість і суспільство	2	
	ПР (ЛР, СЗ) – Особистість в системі соціальних зв'язків. Структура особистості	1	
	СР – Девіантна поведінка особистості	3	5
7	ЛК – Т.7. Соціологія сім'ї	2	
	ПР (ЛР, СЗ) – Соціологія сім'ї	1	
	СР – Тенденції розвитку сучасних видів сімей	3	5
8	ЛК – Т.8. Політологія – наука і навчальна дисципліна	2	
	ПР (ЛР, СЗ) – Політологія – наука і навчальна дисципліна	1	
	СР – Значення науки про політику в сучасному українському суспільстві	3	10
9	ЛК – Т.9. Історія розвитку політичної думки	2	
	ПР (ЛР, СЗ) – Історія розвитку політичної думки	1	

	СР – Основні джерела вітчизняної політичної думки	3	5
10	ЛК – Т.10. Політична влада та владні відносини	2	
	ПР (ЛР, СЗ) – Політична влада та владні відносини	1	
	СР – Проблеми легітимності влади	3	5
11	ЛК – Т.11. Сучасні політичні течії та ідеології	2	
	ПР (ЛР, СЗ) – Сучасні політичні течії та ідеології	1	
	СР – Порівняльний аналіз класичних та сучасних ідеологій (з приставкою нео-)	3	5
12	ЛК – Т.12. Політична система суспільства. Держава як політичний інститут	4	2
	ПР (ЛР, СЗ) – Держава як політичний інститут	2	2
	СР – Перспективи розвитку держави як політичного інституту суспільства	3	5
13	ЛК – Т.13. Політичні режими (сутність та різновиди)	2	
	ПР (ЛР, СЗ) – Політичні режими (сутність та різновиди)	1	
	СР – Демократія – основні риси та історичні форми	3	5
14	ЛК – Т.14. Політичні партії та виборчі системи	2	
	ПР (ЛР, СЗ) – Політичні партії та виборчі системи	1	
	СР – Політична еліта. Політичне лідерство	3	9
15	ЛК – Т.15. Світова політика та міжнародні відносини	2	
	ПР (ЛР, СЗ) – Світова політика та міжнародні відносини	1	
	СР – Глобальні проблеми сучасності	3	5
Разом	ЛК	32	4
	ПР (ЛР, СЗ)	16	2
	СР	42	84
Разом		90	90

Методи навчання:

- словесний метод (лекція, пояснення, розповідь, проблемні лекції, дискусії);
- наочний метод (ілюстрація, демонстрація);
- практичний метод (практичні заняття, семінари);
- інтерактивний метод («круглий стіл»).

Система оцінювання та вимоги:

Поточна успішність

1 Поточна успішність здобувачів за виконання навчальних видів робіт на навчальних заняттях і за виконання завдань самостійної роботи оцінюється за допомогою чотирибальної шкали оцінок з наступним перерахуванням у 100-бальною шкалу. Під час оцінювання поточної успішності враховуються всі види робіт, передбачені навчальною програмою.

1.1 Лекційні заняття оцінюються шляхом визначення якості виконання конкретизованих завдань.

1.2 Практичні заняття оцінюються якістю виконання контрольного або індивідуального завдання, виконання та оформлення практичної роботи.

2 Оцінювання поточної успішності здобувачів вищої освіти здійснюється на кожному практичному занятті за чотирибальною шкалою («5», «4», «3», «2») і заносяться у журнал обліку академічної успішності.

– «відмінно»: здобувач бездоганно засвоїв теоретичний матеріал, демонструє глибокі знання з відповідної теми або навчальної дисципліни, основні положення;

– «добре»: здобувач добре засвоїв теоретичний матеріал, володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, аргументовано викладає його; має практичні навички, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при аналізі практичного;

– «задовільно»: здобувач в основному опанував теоретичні знання навчальної теми, або дисципліни, орієнтується у першоджерелах та рекомендованій літературі, але непереконливо відповідає, плутає поняття, невпевнено відповідає на додаткові питання, не має стабільних знань; відповідаючи на питання практичного характеру, виявляє неточність у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутньою професією;

– «незадовільно»: здобувач не опанував навчальний матеріал теми (дисципліни), не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутнє наукове мислення, практичні навички не сформовані.

3 Підсумковий бал за поточну діяльність визнається як середньоарифметична сума балів за кожне заняття, за індивідуальну роботу, поточні контрольні роботи за формулою:

$$K^{поточ} = \frac{K1 + K2 + \dots + Kn}{n},$$

де $K^{поточ}$ – підсумкова оцінка успішності за результатами поточного контролю;

$K1, K2, \dots, Kn$ – оцінка успішності n -го заходу поточного контролю;

n – кількість заходів поточного контролю.

Оцінки конвертуються у бали згідно шкали перерахунку (табл. 1).

Таблиця 1 – Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу

4-бальна шкала	100-бальна шкала	4-бальна шкала	100-бальна шкала	4-бальна шкала	100-бальна шкала	4-бальна шкала	100-бальна шкала
5	100	4,45	89	3,90	78	3,35	67
4,95	99	4,4	88	3,85	77	3,3	66
4,9	98	4,35	87	3,80	76	3,25	65
4,85	97	4,3	86	3,75	75	3,2	64
4,8	96	4,25	85	3,7	74	3,15	63
4,75	95	4,20	84	3,65	73	3,1	62
4,7	94	4,15	83	3,60	72	3,05	61
4,65	93	4,10	82	3,55	71	3	60
4,6	92	4,05	81	3,5	70	від 1,78 до 2,99	від 35 до 59
						повторне складання	
4,55	91	4,00	80	3,45	69	від 0 до 1,77	від 0 до 34
4,5	90	3,95	79	3,4	68	повторне вивчення	

Підсумкове оцінювання

1 Здобувач вищої освіти отримує залік на останньому занятті з дисципліни за результатами поточного оцінювання. Середня оцінка за поточну діяльність конвертується у бали за 100-бальною шкалою, відповідно до таблиці перерахунку (табл. 1).

Здобувачі вищої освіти, які мають середню поточну оцінку з дисципліни нижче ніж «3» (60 балів), на останньому занятті можуть підвищити свій поточний бал шляхом складання тестів з дисципліни.

Оцінювання знань здобувачів шляхом тестування здійснюється за шкалою:

- «Відмінно»: не менше 90 % правильних відповідей;
- «Дуже добре»: від 82 % до 89 % правильних відповідей;
- «Добре»: від 74 % до 81 % правильних відповідей;
- «Задовільно»: від 67 % до 73% правильних відповідей;
- «Задовільно достатньо»: від 60 % до 66 % правильних відповідей;
- «Незадовільно»: менше 60 % правильних відповідей.

2 Умовою отримання заліку є:

- відпрацювання всіх пропущених занять;
- середня поточна оцінка з дисципліни не нижче «3» (60 балів).

3 За виконання індивідуальної самостійної роботи та участь у наукових заходах здобувачам нараховуються додаткові бали.

3.1 Додаткові бали додаються до суми балів, набраних здобувачем вищої освіти за поточну навчальну діяльність.

3.2 Кількість додаткових балів, яка нараховується за різні види індивідуальних завдань, залежить від їх об'єму та значимості:

- призові місця з дисципліни на міжнародному/всеукраїнському конкурсі наукових студентських робіт – 20 балів;
- призові місця з дисципліни на всеукраїнських олімпіадах – 20 балів;
- участь у міжнародному/всеукраїнському конкурсі наукових студентських робіт – 15 балів;
- участь у міжнародних/всеукраїнських наукових конференціях студентів та молодих вчених – 12 балів;
- участь у всеукраїнських олімпіадах з дисципліни – 10 балів;
- участь в олімпіадах і наукових конференціях ХНАДУ з дисципліни – 5 балів;
- виконання індивідуальних науково-дослідних (навчально-дослідних) завдань підвищеної складності – 5 балів.

3.3 Кількість додаткових балів не може перевищувати 20 балів.

4 Результат навчання оцінюється:

- за двобальною шкалою (зараховано/не зараховано) згідно з табл. 2;
- за 100-бальною шкалою (для диференційованого заліку) згідно з табл. 3.

Підсумкова оцінка разом з додатковими балами не може перевищувати 100 балів.

Таблиця 2 – Шкала переведення балів у національну систему оцінювання

За 100-бальною шкалою	За національною шкалою
від 60 балів до 100 балів	зараховано
менше 60 балів	незараховано

Таблиця 3 – Шкала оцінювання знань здобувачів за результатами підсумкового контролю з навчальної дисципліни

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою залік	Оцінка за шкалою ЄКТС	
		Оцінка	Критерії
90-100	Зараховано	A	Теоретичний зміст курсу освоєний цілком, без прогалин, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані, усі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані, якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до максимального

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою залік	Оцінка за шкалою ЄКТС	
		Оцінка	Критерії
80–89		B	Теоретичний зміст курсу освоєний цілком, без прогалин, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, усі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані, якість виконання більшості з них оцінено числом балів, близьким до максимального
75-79		C	Теоретичний зміст курсу освоєний цілком, без прогалин, деякі практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані недостатньо, усі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані, якість виконання жодного з них не оцінено мінімальним числом балів, деякі види завдань виконані з помилками
67-74		D	Теоретичний зміст курсу освоєний частково, але прогалини не носять істотного характеру, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених програмою навчання навчальних завдань виконано, деякі з виконаних завдань, можливо, містять помилки
60–66		E	Теоретичний зміст курсу освоєний частково, деякі практичні навички роботи не сформовані, багато передбачених програмою навчання навчальних завдань не виконані, або якість виконання деяких з них оцінено числом балів, близьким до мінімального.
35–59		FX	Теоретичний зміст курсу освоєний частково, необхідні практичні навички роботи не сформовані, більшість передбачених програм навчання навчальних завдань не виконано, або якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до мінімального; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторного складання)
0–34	F	Теоретичний зміст курсу не освоєно, необхідні практичні навички роботи не сформовані, усі виконані навчальні завдання містять грубі помилки, додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не приведе до якого-небудь значущого підвищення якості виконання навчальних завдань (з обов'язковим повторним курсом)	

Політика курсу:

– курс передбачає роботу в колективі, середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики;

- освоєння дисципліни передбачає обов'язкове відвідування лекцій і практичних занять, а також самостійну роботу;
- самостійна робота передбачає вивчення окремих тем навчальної дисципліни, які винесені відповідно до програми на самостійне опрацювання, або ж були розглянуті стисло;
- усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін;
- якщо здобувач вищої освіти відсутній на заняттях з поважної причини, він презентує виконані завдання під час самостійної підготовки та консультації викладача;
- під час вивчення курсу здобувачі вищої освіти повинні дотримуватись правил академічної доброчесності, викладених у таких документах: «Правила академічної доброчесності учасників освітнього процесу ХНАДУ», «Академічна доброчесність. Перевірка тексту академічних, наукових та кваліфікаційних робіт на плагіат», «Морально-етичний кодекс учасників освітнього процесу ХНАДУ»;
- у разі виявлення факту плагіату здобувач отримує за завдання 0 балів і повинен повторно виконати завдання, які передбачені у силабусі;
- списування під час контрольних робіт заборонені (в т.ч. із використанням мобільних пристроїв). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування.

Рекомендована література

1. Основи соціології та політології: конспект лекцій / О.К. Чаплигін, Л.В. Філіпенко, Т.Г. Прохоренко, О.Є. Сук, І.І. Чхеайло; М-во освіти і науки України, ХНАДУ. Х.: ХНАДУ, 2021. 127 с.
2. Філіпенко Л.В. Методичні рекомендації для самостійного вивчення курсу «Основи соціології та політології» (для студентів усіх спеціальностей). Х.: ХНАДУ, 2020. 41 с.
3. Козирев М.П. Соціологія: підручник. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2016. 656 с.
4. Ворона В. Академічна соціологія в Україні (1918-2018). У 2-х томах. Том 1. Історія становлення та розвитку. К.: Інститут соціології НАН України, 2018. 526 с.
5. Політологія: навчально-методичний посібник / Л.М. Мельник, І.А. Дужа. Біла Церква, 2019. 426 с.
6. Політологія: сучасні терміни і поняття. Короткий навчальний словник-довідник для студентів ВНЗ I-IV рівнів акредитації. 4-те видання, виправлене і доповнене / укладач В.М. Піча, наук. редакція Л.Д. Климанської, Я.Б. Турчин, Н.М. Хоми. Львів: Новий Світ-2000, 2015. 516 с.

Додаткові джерела

1. <http://www.president.gov.ua/> – Офіційний сайт президента України.
2. www.rnbo.gov.ua/ – Офіційний сайт Ради національної безпеки і оборони України.
3. www.ombudsman.gov.ua/ – Офіційний сайт Уповноваженого по правам людини в Україні.

Розробник силабусу
навчальної дисципліни

Лариса ФІЛІПЕНКО

Гарант освітньо-професійної програми

Валентина НЕСТЕРЕНКО

Завідувач кафедри

Володимир БОНДАРЕНКО